

**Česká školní inspekce
Ústecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIU-1241/22-U

Název	Výchovný ústav, středisko výchovné péče a střední škola Buškovice
Sídlo	Buškovice 203, 441 01 Podbořany
E-mail	vum.buskovice@email.cz
IČO	49 123 947
Identifikátor	600 029 255
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	PhDr. Mgr. Mojmír Šebek
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Místo inspekční činnosti	Buškovice 64, 81, 82, 86, 203, 286, Podbořany
Inspekční činnost na místě	8. 11. až 10. 11. 2022

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Charakteristika

Příspěvková organizace Výchovný ústav, středisko výchovné péče a střední škola Buškovice (dále „školské zařízení“) vykonává činnost výchovného ústavu, střediska výchovné péče, střední školy a školní jídelny. Do výchovného ústavu (dále „zařízení“) jsou zařazováni chlapci s nařízenou ústavní výchovou, kteří ukončili základní vzdělávání. K datu inspekční činnosti bylo v zařízení evidováno celkem 40 chlapců, z toho 30 bylo v zařízení fyzicky přítomno. Jeden chlapec měl povolený pobyt mimo zařízení, jeden byl ve vazbě, jeden ve zdravotnickém zařízení a sedm chlapců bylo na útěku. Výchovně vzdělávací činnost probíhala v pěti výchovných skupinách.

Ve škole se v době inspekční činnosti vzdělávalo v oborech vzdělání 36-64-E/01 Tesařské práce, 36-67-E/01 Zednické práce, 36-67-E/02 Stavební práce, 41-56-E/01 Lesnické práce a 41-52-E/02 Zahradnická výroba 27 žáků včetně dvou neumístěných v zařízení. Pět žáků dojíždí do střední školy mimo zařízení.

Středisko výchovné péče (dále „středisko“) poskytuje všestrannou preventivně výchovnou péči dětem u nichž se v průběhu jejich vývoje objevily poruchy chování. Středisko poskytuje ambulantní služby 33 klientům, do internátního oddělení bylo umístěno pět klientů.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školského zařízení při plánování své činnosti vychází z koncepce rozvoje zařízení, kterou dále rozpracovává v ročních plánech výchovně vzdělávací činnosti. Některé organizační pravomoci k řízení výchovného ústavu ředitel delegoval na vedoucího vychovatele a řízení střediska výchovné péče na její vedoucího. Personální obměnou na pozici zástupkyně ředitele pro útvar vzdělávání došlo ke změnám v řízení střední školy. Postupně je nastavován funkční systém řízení včetně kontrolních mechanismů. Na jednáních pedagogické rady a pravidelných poradách jsou projednávány kromě průběhu a výchovně-vzdělávacích výsledků dětí a žáků i úpravy kurikulárních dokumentů školy a zařízení. Chybějící kvalifikovanost většiny pedagogů a jejich nízká účast na dalším vzdělávání však mají negativní vliv na kvalitu výuky, volbu metod a forem práce, což se projevilo při inspekční hospitační činnosti.

Vnitřní informační systém je založen na elektronickém systému a na osobním kontaktu jednotlivých aktérů vzdělávání a výchovy. Učitelé úzce spolupracují se skupinovými vychovateli, informace o vzdělávání žáků včetně hodnocení výsledků vzdělávání získávají vychovatelé a vedení zařízení každý den na společných setkáních. Zákonní zástupci získávají informace o svých dětech telefonicky a při osobních jednáních.

Školské zařízení má velmi dobré prostorové a materiální předpoklady pro realizaci školních vzdělávacích programů. Výchovně vzdělávací činnosti a preventivně výchovná péče probíhají v sedmi budovách v obci Buškovice. Výchovné skupiny jsou umístěny v samostatných rodinných domech, které jsou přizpůsobeny běžným bytovým jednotkám a poskytují dětem příležitost k získávání běžných dovedností spojených s chodem domácnosti. Pro zájmové činnosti je k dispozici tělocvična, posilovna a víceúčelové hřiště. Středisko výchovné péče je umístěno v samostatné budově. Truhlářská dílna, skleník se zahradou i stavební objekty umožňují realizovat odborné vzdělávání ve vlastních objektech zařízení.

Problematika zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a prevence rizikového chování je formulována ve vnitřních dokumentech školského zařízení. Na začátku školního roku jsou děti prokazatelným způsobem seznamovány s pravidly bezpečnosti a ochrany zdraví a podle

potřeby i v jeho průběhu. Preventivní aktivity byly zařazeny jak do vyučovacích hodin, tak probíhaly v rámci volnočasových aktivit.

Školní jídelna je umístěna v budově školského zařízení a poskytuje dětem celodenní stravu. Po dohodě si v některých dnech (většinou víkendy) připravují chlapci pokrmy sami, což pozitivně ovlivňuje jejich přípravu na zvládnutí běžných každodenních prací. V rámci plného zaopatření je žákům zajištěna pestrá strava s dostatkem ovoce a zeleniny. Pitný režim mají k dispozici celodenně.

Hlavním zdrojem příjmu školského zařízení jsou dotace poskytnuté ze státního rozpočtu na mzdové a provozní neinvestiční výdaje. Dalšími zdroji jsou ošetřovné, stravné a příjmy za ubytování ve středisku výchovné péče. Z nadačních fondů byly poskytnuty finanční prostředky na podporu sportu a vzdělávání mládeže (získání řidičského oprávnění).

Hodnocení průběhu vzdělávání

Odpolední činnosti probíhaly podle týdenních plánů činnosti, které vycházely z okruhů stanovených ročním plánem výchovně vzdělávacích činností. Týdenní plány byly spíše obecného rázu, nebyla patrna jejich propojenost s programy rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“). Také v PROD byly zaznamenány dílčí nedostatky. Cíle u jednotlivých dětí nebyly vždy individualizovány, chyběly konkrétní plány a postupy, jak u chlapců vytyčených cílů dosáhnout.

Vychovatelé měli aktuální informace o tom, jak se chlapcům dařilo při dopoledním vzdělávání i o jejich aktuálním emočním stavu, neboť byli přítomni hodnocení dopolední části výchovně vzdělávacího programu. Takto nastavený systém zajišťuje kontinuitu ve výchovně vzdělávacím procesu a umožňuje pedagogickým pracovníkům volit vhodné metody a formy práce při odpoledních činnostech a reagovat tak na možné výkyvy v chování chlapců. Při sledovaných aktivitách nebyly zaznamenány žádné konfliktní situace ani jiné nevhodné projevy chování. Některé pravidelně prováděné činnosti vhodně podporují u chlapců rozvoj běžných životních dovedností a přípravu na samostatný život. Takovými činnostmi jsou např. samostatné praní osobního ošacení a úklid, které jsou vnímány jako jedny ze základních sociálních návyků. Společný nákup surovin a následné společné vaření víkendového jídla rozvíjí u dětí finanční gramotnost, podporuje jejich samostatnost a zároveň schopnost spolupráce.

Náplň odpoledních činností byla zpravidla zaměřena na zajištění chodu výchovných skupin a na školní přípravu, jak vyplynulo z týdenních programů a z rozhovorů s chlapci. Většina aktivit je realizována skupinově, individualizace činností nebyla zcela zřejmá. Motivačním prvkem ve výchovné činnosti je kroužek bubnování, který má v zařízení dlouhou tradici. Jeho prostřednictvím se chlapci účastní i kulturních akcí mimo zařízení, což vede k zvyšování jejich sebedůvěry v nových sociálních situacích. Vhodná je podpora chlapců v docházce do kroužku kopané v místním klubu. Noční služby jsou zajištěny asistenty pedagoga, což umožňuje pedagogické působení na děti i během večera a noci.

Pedagogové ve střední škole uplatňovali při komunikaci s žáky vstřícný, respektující přístup. Hospitované hodiny byly založeny na frontálním stylu výuky, při němž učitelé využívali především řízený rozhovor a samostatnou práci žáků. Příjemná a vstřícná atmosféra ve třídách přispívala ke klidnému průběhu vzdělávání. Učitelé respektovali individuální možnosti žáků, v případě potíží jim nabízeli vhodnou podporu. Žáci na výzvu spolupracovali, plnili zadané úkoly a respektovali dohodnutá pravidla komunikace. Pracovní tempo žáků bylo respektováno. Kooperace, která by zefektivnila výuku, nebyla zaznamenána. Vyjma jedné hodiny nebyla výuka podpořena využitím pomůcek, které by

zvýšily názornost a aktivizovaly žáky při výuce. V úvodu sledovaných vyučovacích hodin seznamovali učitelé žáky spíše s tématem hodiny než cílem, závěry hodin vždy využili pro shrnutí probíraného učiva, v jedné hodině doslali žáci prostor pro vlastní hodnocení.

Sledovaný odborný výcvik byl realizován ve všech pracovištích odborného výcviku. Žáci si vhodnými postupy a na očekávané úrovni osvojovali a prohlubovali pracovní postupy s využitím získaných teoretických poznatků. Byli vedeni k samostatnosti, aktivně se do činností zapojovali, ochotně s vyučujícími spolupracovali a vykonávali zadávané úkoly. Pedagogové jim poskytovali odborné rady, korigovali jejich dovednostní nedostatky. Pozitivem odborného výcviku oboru vzdělávání Lesnické práce bylo aktivní zapojení všech žáků a jejich kooperace. Příjemná pracovní atmosféra vhodně podporovala proces učení.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Hodnoticí systém, zavedený v zařízení, je přehledný, chlapci mu rozumí, orientují se v něm. Hodnocení jsou za dílčí aktivity během dne včetně školy. Každý večer probíhá na jednotlivých skupinách zhodnocení dne. Z rozboru uložených opatření ve výchově vyplynulo, že převažují pozitivní opatření. Chlapci mohou získat peněžní odměnu, mimořádnou vycházku či se zúčastnit mimořádné akce. Nejčastějším negativním opatřením ve výchově je odebrání samostatné vycházky. Jednou týdně se schází spoluspráva, její atraktivita však mezi chlapci není příliš vysoká, někteří nevěděli, kdo jejich skupinu zastupuje, což snižuje míru zapojení dětí do chodu zařízení. Zařízení využívá elektronický systém, v němž se shromažďují informace o dětech a skupinách včetně PROD. Efektivně a rychle jsou tak předávány zásadní údaje o výchovně vzdělávacích činnostech dětí, ale z jejich kvalitativního rozboru a rozboru týdenních programů skupin vyplynulo, že pedagogové nepracují dostatečně s individuálními cíli dětí. Cíle jsou definovány schematicky, absentuje průběžná pedagogická či etopedická diagnostika včetně doporučení psychologa, který do zařízení dojíždí. Etoped se věnuje primárně individuálním pohovorům, ale vzhledem k jeho vytíženosti ve středisku, je jeho činnost nedostatečná. Vhodné by bylo posílit tuto pozici etopedem nebo psychologem, který by se věnoval nejen individuální diagnostice a doporučením, jak dále s dětmi pracovat, ale také skupinové diagnostice a práci s dynamikou skupin. Porady jednotlivých odborných pracovníků s pedagogy, které se zabývají rozbohem jednání a chování dětí a následným návrhem reedukačních činností v zařízení probíhají. Chybí však jasné stanovení kompetencí a odpovědnosti jednotlivých pedagogů ve výchovně vzdělávacích činnostech, což ztěžuje proces vyhodnocování přijatých opatření.

Střední škola umožňuje žákům po získání středního vzdělání absolvování dalších oborů. Příčinou školní neúspěšnosti žáků ve školách mimo vlastní zařízení bývá často neomluvená absence. Zařízení jim v případě selhávání umožňuje přestup do oborů vzdělání, které jsou součástí zařízení. Společným působením učitelů i vychovatelů se daří dosáhnout úspěchů žáků při závěrečných zkouškách. Ve školním roce 2021/2022 se podařilo všem osmi žákům úspěšně složit závěrečnou zkoušku, někteří z nich pokračují vzděláváním v dalším učebním oboru. Důvodem neukončení středního vzdělávání bývá většinou zletilost žáka a odchod ze zařízení.

Výchovně vzdělávací aktivity jsou připravovány s cílem resocializace dítěte a přebudování jeho hodnotového žebříčku, děti jsou vedeny ke smysluplnému trávení volného času. Zařízení se snaží podporovat záliby jednotlivých dětí, vytváří jim podmínky pro zájmovou činnost. Mimo zařízení mohou chlapci docházet na tréninky do zdejších sportovních oddílů. Zařízení se pak účastní různých sportovních soutěží pořádaných jinými zařízeními stejného

typu. Výchovně vzdělávací činnost v zařízení je smysluplně doplňována různými výjezdy a pobytovými akcemi, jejichž smyslem je podporovat kompetence k řešení problémů, vzájemnou spolupráci a respekt k odlišnosti a psychickou odolnost.

Vedle institucí a organizací tradičně spolupracujících s výchovnými ústavy jako je orgán sociálně-právní ochrany dětí, probační a mediační služba, Policie ČR, soudy a státní zastupitelství zařízení úzce spolupracuje s Městským úřadem Podbořany, Obecním úřadem Krásný Dvůr, Úřadem městysu Nepomyšl, ale i se zdravotnickými zařízeními a neziskovými organizacemi, např. Člověk v tísni nebo Charita.

Ambulantní oddělení střediska výchovné péče zabezpečuje pro svoji spádovou oblast individuální i skupinové speciálně pedagogické a psychologické služby dětem s rizikem poruch chování nebo s již rozvinutými projevy poruch chování a negativních jevů v sociálním vývoji se zaměřením na výchovné, rodinné, školní a psychické problémy a zneužívání návykových látek. Rovněž zajišťuje výchovné poradenství a rodinné konzultace. Internátní oddělení vede dlouhodobě klienta v systému výchovné skupiny rodinného typu, realizuje rodinné intervence, nepřetržitou výchovně vzdělávací péči na základě individuálního výchovného plánu, psychologickou a etopedickou péči včetně vyšetření, ubytování a stravování a výuku podle individuálního vzdělávacího plánu klienta. Spolupráce se zákonnými zástupci je vymezena smlouvou. Délka programu je osm týdnů a kvalitu odborné péče garantuje psycholog a speciální pedagožka střediska.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Nástupem nové vedoucí učitelky ve střední škole došlo k nastavení systému řízení pedagogického vedení školy.
- Pokračuje intenzivní spolupráce se sponzory zařízení.
- Školskému zařízení se nedaří získat odborné pracovníky (etoped, psycholog).

Silné stránky

- Velmi dobré materiálně technické podmínky umožňují úspěšnou realizaci praktického vyučování všech oborů středního vzdělání.
- Prostorové uspořádání a materiální vybavení výchovných skupin je uzpůsobeno běžné domácnosti a umožňuje dětem získávat zkušenosti spojené s jejím chodem.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Nekvalifikovanost učitelů negativně ovlivňovala kvalitu výuky, převaha frontální práce s dominantním postavením učitele snižovala efektivitu výuky ve vztahu k potřebám a schopnostem žáků.
- Zařízení nemá dostatečné zastoupení odborných pracovníků s ohledem na rozsah a potřeby výchovně vzdělávacích činností ve výchovném ústavu.
- Programy rozvoje osobnosti dítěte neobsahují metody a formy k realizaci cílů, plně nekorespondují s nastavením týdenních plánů, ve kterých se často neprojevují individuální výchovné cíle jednotlivých chlapců.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Poskytovat pedagogům ucelenou metodickou podporu, po splnění kvalifikačních předpokladů zaměřit jejich další vzdělávání na využití aktivizujících forem a metod práce se žáky pro zvýšení efektivity výuky a motivace žáků ke vzdělávání.
- Aktivně vyhledávat odborné pracovníky.
- Více individualizovat cíle chlapců v programech rozvoje osobnosti dítěte a nastavit způsoby práce vedoucí k jejich naplnění.
- Systematicky propojit týdenní plány s programy rozvoje osobnosti dítěte, aby mohly být naplňovány individuální cíle jednotlivých chlapců.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina – úplné znění č. j.: MSMT-1088/2015-1 příspěvkové organizace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (ze dne 4. února 2015)
2. Jmenování ředitele s účinností od 1. 2. 2011, potvrzení ve funkci s účinností od 9. 1. 2015, jmenování ředitele s účinností od 1. 8. 2020
3. Výpisy z rejstříku škol a školských zařízení (ze dne 7. 11. 2022)
4. Výkazy o střední škole (M 8) podle stavu k 30. 9. 2021, k 30. 9. 2022
5. Výkazy o středisku výchovné péče (Z 34-01) podle stavu k 30. 9. 2021, k 30. 9. 2022
6. Výkaz o zařízení pro výkon ústavní – ochranné výchovy (Z 14-01) podle stavu k 31. 10. 2021
7. Školní matrika – školní rok 2022/2023 (vzorek)
8. Školní vzdělávací programy vyučovaných oborů vzdělání, výchovného ústavu a střediska výchovné péče platné k datu inspekční činnosti
9. Vnitřní řád školského zařízení s platností od 1. 8. 2022
10. Vnitřní řád střediska výchovné péče „Čtyřlístek“, školní rok 2022/2023
11. Školní řád, školní rok 2022/2023
12. Záznamy z jednání pedagogické rady, školní rok 2021/2022 a 2022/2023
13. Minimální preventivní program na školní rok 2022/2023
14. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti na školní rok 2022/2023
15. Osobní dokumentace dětí umístěných ve výchovném ústavu a středisku výchovné péče v době kontroly, včetně programů rozvoje osobnosti dítěte, individuálního výchovného plánu, opatření ve výchově a žádostí zákonných zástupců o povolení pobytu mimo zařízení
16. Kniha úředních návštěv vedená od září 2016

17. Kniha ostatních návštěv vedená od září 2016
18. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti od 1. 9. 2022
19. Knihy denní evidence zařízení od 1. 9. 2022
20. Plán kontrolní a hospitační činnosti na rok 2022
21. Plán vzdělávání vychovatelů a asistentů vychovatelů 2022/2023
22. Minimální preventivní program na školní rok 2022/2023
23. Rozvrh vyučovacích hodin platný ve školním roce 2022/2023
24. Třídní knihy vedené ve školním roce 2022/2023 (vzorek)
25. Personální dokumentace zaměstnanců (doklady o odborné kvalifikaci, výpisy z rejstříku trestů, doklady o psychické způsobilosti) – vzorek
26. Výroční zpráva za školní rok 2021/2022
27. Inspekční zpráva České školní inspekce č. j.: ČŠIU-1696/19-U (ze dne 31. 12. 2019)
28. Webové stránky školského zařízení: www.vubuskovice.cz

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jiří Holomek, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Jiří Holomek v. r.

Mgr. Stanislava Kudrmanová, školní
inspektorka

Stanislava Kudrmanová v. r.

Bc. Jana Sejvalová, kontrolní pracovnice

Janna Sejvalová v. r.

Mgr. Lukáš Valda, odborník pro speciální
zařízení

Lukáš Valda v. r.

V Českých Budějovicích 7.12.2022